

Välkommen till Kvärlövsstigen

Kvärlövs naturområde är ett kommunalt naturreservat som bildades 2003. Reservatet är ett långsmalt område mellan Västkustbanan och Saxån. Reservatet ligger mellan Västkustbanan och Saxån strax väster om Kvärlövs by.

Upprinnelsen till det kommunala naturreservatet "Kvärlövs naturområde" är anläggandet av Västkustbanan. Byggandet medförde intrång i riksintresset för naturvård och strandskyddet längs Saxån. I ett regeringsbeslut fastställdes att intrånget skulle kompenseras genom att ett område skulle komma "till samhällelig miljönytta". Resultatet blev ett kommunalt naturreservat med ekologiskt jordbruk och permanenta gräsmarker och naturmarker närmast Saxån.

Området kan nås via en tunnel under Västkustbanan i norr och via Södra Kvärlösvägen i söder. Längs ån finns en enkel 2,5 km lång promenadstig där man kan pausa vid några bänkar och bord på särskilt vackra platser. Det går bra att göra en rundvandring. Då fortsätter man i söder grusvägen Södra Kvärlösvägen över järnvägen och vidare till den glest trafikerade landsvägen och till sist grusvägen Jonstorpsvägen till gångtunneln under järnvägen, eller tvärtom. Det blir det en tur på ca 6 km. Från Dösjebro hållplats kan man nå området via den gamla banvallen som numera är en gång- och cykelväg.

Saxån

Saxån rinner här fram i sin ursprungliga fåra. Ån kantas tills stor del av en vall på norra sidan. Det är rensmassor som tagits upp från ån. På vallarna växer ofta stora bredbladiga gräs och brännässlor. Här har alar planterats för några decennier sedan. Träden skänker skugga åt vattnet därmed blir vattentemperaturen lägre och det är bra för fiskarna – särskilt ädelfisken. Vegetationen längs Saxån är oftast trivial och storvuxen.

Då och då svämmas ån över sina bräddar och göder marken. Detta gynnar de snabb- och storvuxna växterna på bekostnad av de små och konkurrenssvaga. Om våren kantas dock ån bitvis av den vackert gula svalörten.

Dammar

I södra området anlades två dammar år 2000. De tar emot vatten från en helt rörlagd bäck. Bäckens rinner in i den södra dammen därefter rinner vattnet vidare i rör till nästa damm innan det rinner ut i Saxån. Vattnets passage genom dammarna innebär att vattnet renas på kväve och fosfor.

Damm med blommande hagtorn.

Dammarna besöks ofta av sothöns, gräsänder, knipor, gråhakedoppingar, grågäss och svanar. I vasskanten håller sävsparven och rörsångaren till.

Mandelblom.

Torrängsflora

Kring dammarna finns branta sluttningar med en lågväxt torrängsflora. Där kan man på de finaste plättarna finna gulmåra, blålocka, mandelblom, gråfibbla, puktörne, smultron, violer, gullviva och rödsvingel. Längs sluttningen finns också storvuxna hagtorn med en fager vårblomning och fina röda bär om hösten. Under hagtornsbuskarnas skugga kan man finna skogsstjärnblomma, stinknäva, jättebalsamin. Kring dammarna betar hästar och bidrar på så sätt till att området hålls öppet.

Fuktängsflora

På några mindre fläckar i söder finns blöta ängsmarker. Där kan man finna ängsbrässa, kabbleka, kärrfibblor, vass, gökärt, vänderot, humleblomster, knappsäv, topplösa samt stora tuvor av vipptarr.

Blomsterängar

I den södra delen har också två mindre blomsterängar anlagts. Där kan man finna prästkragar, vädtklint, rödklint gullviva, svartkämpar. Rikedomen på blommande växter gynnar fjärilarna. Ängarna sköts genom sen slåtter och borttransport av höet. Det är viktigt att hålla markerna magra – annars tar bredbladiga och högvuxna gräs och brännässlor överhand.

Blomsterängens rika blomsterprakt lockar fjärilar.

Fåglar

Längs Saxån är fågellivet rikt och om våren är fågelsången bedövande längs de snåriga kanterna. Vanliga fåglar är mesar, bofink, gransångare, näktergal och andra sångare. Man ser ofta vipor, råkor och starar över fälten. Bland de mer sällsynta besökarna kan skogssnäppa och kungsfiskare nämnas.

Materialet har tagits fram med stöd från Lokala Naturvårdssatsningen – LONA.

Insekter

Längs ån och vid dammarna kan man se stora svärmar av insekter som är populär föda åt många fåglar. Stilla dagar om sommaren jagar svalorna skriande över dammarna. Vandrar man längs ån i den nedgående solens ljus en stilla sommarkväll ser man tusentals insekter som dansar i motljuset. Längs kanterna på ån ser man ofta trollsländor och de sköna och färggranna jungfrusländorna. Ån kantas också av en hel del videarter som tidigt om året bjuder på pollen och nektar till vårhungliga humlor, bin och andra insekter.

Spår av svunna tider

Det skånska landskapet är intensivt brukat och få spår av tidigare odlarmöda finns kvar. I området kan man se några gamla stängselstolpar av ek som vittnar om att sluttningarna tidigare nyttjades som betesmarker. Uppe på platån finns en av totalt sex märkegrav kvar. Där tog man kalkhaltig lera för att öka skördarna på åkermarken. Kvar blev vattenfyllda hål. Längs Kvärlövsbäcken finns en fin allé med gamla pilar – det är en del av sockengränsen mellan Saxtorp och Annelöv. Här och var finns det kvar imponerande pilar. De kan man se redan på flygbilder från 1940-talet. Norr om reservatet finns rester av en gammal kvarn och själva kvarndammen finns kvar.

